
Vintilă Horia
„Dumnezeu s-a născut în exil”

★ Justiție și onoare ★

ICONAR

★ Director: Ioana - Andreea Pânzar ★

• SOCIETATEA PENTRU CULTURĂ ROMÂNEASCĂ „MIHAI EMINESCU” DIN REGIUNEA CERNĂUȚI •
• LIGA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI DIN REGIUNEA CERNĂUȚI - UCRAINA •
• ASOCIAȚIA CULTURALĂ FLONDOR RĂDĂUȚI - ROMÂNIA •

★ CERNĂUȚI - RĂDĂUȚI - ROGOJEȘTI • An IV(SERIE NOUĂ) • Nr. 1(7) • 2008 ★

CUI I-E FRICĂ DE VINTILĂ HORIA ?

CUI I-E FRICĂ DE VINTILĂ HORIA ?

La începutul anului 2007 presa centrală a publicat așa-numitul „Memoriu pentru Vintilă Horia” o inițiativă a jurnalistei Marilena Rotaru, la care au aderat zeci de intelectuali români din țară și din diaspora, memoriu adresat Președintelui României, Primului Ministru, Ministrului Culturii, Președintelui Uniunii Scriitorilor, Președintelui Academiei Române, Comisiei de Cercetare a Totalitarismului Comunist precum și tuturor instituțiilor de presă.

Singurul răspuns prompt a sosit din partea Ministerului Culturii ceea ce înseamnă că o parte a Guvernului României s-a raliat Memoriului pentru Vintilă Horia, menționând că „Vintilă Horia este unul din marii nedreptățiți ai literaturii române” că scriitorul „trebuie asumat” și că „Ministerul Culturii și Cultelor este gata să sprijine eventuala organizare a unui eveniment consacrat vieții și operei lui Vintilă Horia”.

Ministerul Culturii și Cultelor a făcut un început, timid, ce este drept. A-și asuma sprijinul pentru un eveniment este cam puțin. Ministrul culturii, domnul Iorgulescu ar trebui să marșeze în cazul „Afacerii Goncourt” printr-un probatoriu care să infirme acuzațiile ce i s-au adus scriitorului în 1960. Așa cum a făcut în cazul viorii „Stradivarius”, proprietatea Statului Român și aflată în custodia lui Ion Voicu!!

În ceea ce-l privește pe Președintele României, dacă acesta nu s-a pronunțat, încă, acest fapt i s-ar putea imputa consilierului prezidențial Adriana Săftoiu, absolventă a Facultății de română-spaniolă a Universității București, cu o teză de licență intitulată „Vintilă Horia între Dumnezeu și exil” condusă de Nicolae Manolescu. „Memoriul pentru Vintilă Horia” a fost difuzat în presă la 17 ianuarie 2007, dată la care Adriana Săftoiu era consilier prezidențial. Ea a demisionat la data de 28 martie 2007, după cum au anunțat agențiile de presă Rompres și Newsin. Administrația Prezidențială nu a confirmat însă știrea, dar această informație a fost confirmată de Adriana Săftoiu, care a declarat că motivele sunt de natură personală și că: "E doar o măsură administrativă. Rămân în continuare un susținător al politicii și proiectelor lui Traian Băsescu". Din dragoste pentru subiectul tezei de licență ar fi putut interveni pe lângă președinte!!

În ceea ce-l privește pe Nicolae Manolescu, acesta în dubla sa calitate, de Președinte al Uniunii Scriitorilor (din 2005) și de ambasador al României la U.N.E.S.C.O. ar fi putut să demareze operațiunile necesare reabilitării lui Vintilă Horia. Și pentru că tot Nicolae Manolescu se găsește la Paris, într-o importantă funcție a Statului Român, trebuie să supunem atenției și prezența lui Virgil Tănase ca reprezentant cultural al României la Paris.

Virgil Tănase s-a născut la Galați, în 1945. A absolvit Facultatea de Litere și Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică din București. Emigrat la Paris, între 1977 și 1989 este cronicar la Europa Liberă și redactor la mai multe publicații franceze.

Între 1993 și 1997 ocupă funcția de consilier la Ministerul Afacerilor Externe și director al Centrului Cultural Român din Paris, funcție pe care o reia între 2001 și 2005. Este profesor invitat la Universitatea Paris VIII și la Universitatea din Versailles și, din 2000, predă la Institutul Internațional de Imagine și sunet. A publicat romane și piese de teatru pentru care a primit, în 1998, Premiul pentru dramaturgie al Academiei Române și Premiul pentru literatură al Uniunii Latine - singurul obținut vreodată de un autor român - în 2004. Virgil Tănase are în linii mari un destin identic, de refugiat politic, cu cel al lui Vintilă Horia. Și Virgil Tănase ar fi putut deschide "Dosarul Vintilă Horia" dar nu a făcut-o.

<u>Deci: Cui i-e frică de Vintilă Horia ?</u>

Pentru câteva efemeride, scrise în tinerețe, pierdute în presa interbelică, o capodoperă a literaturii universale "Dumnezeu s-a născut în exil", a iscat în anul 1960 un scandal politic și cultural, în urma căruia autorul a fost stigmatizat fără ca un juriu competent (din zona Academiei Goncourt) să analizeze informațiile calomnioase aruncate pe piață de forțe interesate în a-l descalifica pe câștigătorul premiului "Goncourt".

Mărturisirile lui Vintilă Horia înserate în publicația canadiană "Cuvântul Românesc", în anul 1991 și documentele descoperite în arhivele serviciilor secrete românești și publicate de Marilena Rotaru pot fi materialul probator pentru deschiderea unui "proces literar" care să clarifice "afacerea" prin care scriitorului Vintilă Horia nu i s-a decernat Premiul "Goncourt" deși nu i-a fost retras !!

Vintilă Horia a fost și este unul din marii nedreptățiți ce aparțin Patrimoniului cultural-științific al României.

Cazul doctorului Paulescu care a "pierdut" în anii 20 Premiul Nobel pentru

→

MEMORIU PENTRU VINTILĂ HORIA

adresat Președintelui României, Primului - Ministru, Ministrului Culturii, Președintelui Uniunii Scriitorilor, Președintelui Academiei Române, Comisiei de Cercetare a Totalitarismului Comunist, precum și tuturor instituțiilor de presă

O serie de intelectuali cer autorităților statului român repunerea în drepturi a memoriei lui Vintilă Horia. Este extrem de necesară reparația de ordin moral, istoric, cultural, pentru cei 58 de ani în care Vintilă Horia și-a servit exemplar Țara, cu întreaga sa ființă și creație. Reparația morală ce trebuie întreprinsă în cazul lui Vintilă Horia este și un pas important spre normalizarea unei culturi care trebuie să-și recunoască valorile care i-au dus faima în Occident și nu numai.

În 1960, Franța și întreaga lume literară europeană au fost zguduite de ceea ce s-a numit "scandalul Goncourt". Prestigiosul premiu i-a fost acordat lui Vintilă Horia pentru romanul "Dumnezeu s-a născut în exil". Nici un alt scriitor român n-a mai fost distins (până în zilele noastre) cu acest premiu și nici cu unul similar ca importanță literară mondială.

Atunci, România era într-un regim comunist care nu putea să accepte faptul că înalta distincție literară încununa creația unui exilat român. Securitatea și întregul aparat de propagandă comunistă au fabricat o acuzație extrem de gravă, menită să ducă la compromiterea scriitorului, la retragerea premiului și la denigrarea lui de către presa franceză. În parte, au reușit. Acuzația de legionar și de fascist a fost preluată mai întâi de către publicațiile franceze de stânga, apoi și de către cele de dreapta. Probele aduse atunci de Vintilă Horia și de alți intelectuali români din exil n-au contat. Vintilă Horia a anunțat, în toiul scandalului, că renunță la premiu, "din dragoste pentru Franța și din respect pentru Academia Goncourt."

Dar, prin statutul Academiei Goncourt, un premiu odată acordat nu mai poate fi retras. Totuși, imensitatea scandalului a făcut ca festivitatea de decernare a premiului să nu mai aibă loc. (În *Dicționarul Enciclopedic Francez* scrie: Vintilă Horia: Premiul Goncourt 1960, acordat, nedecernat).

Dezamăgit, rănit, Vintilă Horia s-a retras în Spania unde a trăit până în 1992, sfâșiat de dorul de Țară și de nedreptatea a cărei victimă a fost.

În volumul intitulat „Întoarcerea lui Vintilă Horia”, publicat în 2002 la editura Ideea, am inclus dosarele de la Securitate și de la SIE ale lui Vintilă Horia. Din ele rezultă că Vintilă Horia nu a fost legionar și că totul a fost fabricat de regimul securisto-comunist de la București.

«Scandalul Goncourt - spunea Camilian Demetrescu în 2002, la comemorarea a zece ani de la trecerea lui Vintilă Horia la cele veșnice - continuă și astăzi, cu consimțământul tacit al clasei noastre, să zicem, gânditoare. Mă simt dator să vorbesc în primul rând de rușinea acestui scandal, care ne distinge și ne dezonorează pe plan european.

Vintilă Horia este un scriitor de talie europeană, o punte care ne leagă de valorile spirituale ale Occidentului, o garanție a continuității românești libere. În contextul demoniac al realității postbelice al unei Românii alienate de ideologia calomniei și a delațiunii, o conștiință ca aceea a lui Vintilă Horia avea datoria să plece în lume pentru a spune adevărul. Să ne imaginăm ce s-ar fi întâmplat dacă nu pleca. L-ar fi înghițit întunericul Gherlei ori al Sighetului, lagărul de exterminare de la Canal sau pustiul Bărăganului. Și n-ar fi existat pentru noi nici "Dumnezeu s-a născut în exil", nici "Cavalerul resemnării", nici "Persecutez Boece", nici "Mai sus de miazănoapte", nici una din toate celelalte cărți pe care le-a dăruit literaturii române și universale.

Cui i-ar fi folosit cadavrul fără nume al unui deținut azvârlit în gropile comune ale gulagului românesc? Poporului? Partidului? Cui?

Sindromul calomniei mai bântuie încă și acum prin inerția transversală a unor cancelarii și redacții. Intimidați, cărturarii închinători la "Dumnezeul culturii" se feresc să constate existența lui Vintilă Horia în Panteonul spiritualității românești. Dumnezeul pe care el l-a slujit nu intră în schemele tardoiluministe ale orgoliului intelectual.»

Semnatarii acestui Memoriu consideră că a venit timpul ca Statul Român autoritatea în numele căreia scriitorul a fost condamnat în 5 iunie 1945 și calomniat în 1960, fapte de care, din păcate, până acum nu s-a dezis sub nici o formă - să-și asume responsabilitatea pentru toate acestea, să le pună capăt și să procedeze neîntârziat la repunerea în drepturi (din păcate postumă) a lui Vintilă Horia.

Este timpul ca România să recunoască una dintre valorile care o onorează în cel mai înalt grad și s-o repună în drepturi oficial. Este o extrem de necesară reparație de ordin moral, istoric, cultural, pentru cei 58 de ani în care Vintilă Horia și-a servit exemplar Țara, cu întreaga sa ființă și creație. Reparația morală ce trebuie întreprinsă în cazul lui Vintilă Horia este și un pas important spre normalizarea unei

→

COMUNICAT DE PRESĂ AL MINISTERULUI CULTURII ŞI CULTELOR

Despre „Memoriul pentru Vintilă Horia”

În legătură cu articolul intitulat *Memoriul pentru Vintilă Horia*, semnat de personalităţi ale vieţii culturale şi ştiinţifice din ţară şi din diaspora, Biroul de presă al Ministerului Culturii şi Cultelor este împuternicit să facă publice următoarele precizări:Vintilă Horia este unul dintre marii nedreptăţiţi ai literaturii române. Romanul său intitulat *Dumnezeu s-a născut în exil*, capodoperă a prozei secolului XX, a întrunit opţiunile exigentului juriu al prestigiosului Premiu Goncourt, fiindu-i astfel certificată valoarea. Omis, timp de jumătate de secol, din programele şcolare, cu opera nepublicată în România până după căderea regimului comunist şi lovit exact în momentul în care prezenţa sa literară începuse să fie recunoscută în ţara pe care şi-o alesese ca loc de exil, Vintilă Horia a trăit dezamăgirea de a fi atacat din propria sa ţară. Ca atare, repunerea în drepturi a acestuia este un gest moral inconturnabil. Scriitorul Vintilă Horia trebuie asumat şi metabolizat de cultura română, iar istoriile noastre literare trebuie să recunoască măsura excelenţei sale. De aceea, Ministerul Culturii şi Cultelor este gata să sprijine eventuala organizare a unui eveniment consacrat vieţii şi operei lui Vintilă Horia şi susţine ideea invitării fiicelor scriitorului în România.

În limitele competenţelor sale, care nu includ şi reglementări de ordin juridic, Ministerul Culturii şi Cultelor împărtăşeşte punctul de vedere al semnatarilor memoriului.

Biroul de presă al Ministerului Culturii şi Cultelor

Data introducerii: 19.01.2007

CUI I-E FRICĂ DE VINTILĂ HORIA ?

→

medicină, şi scandalul iscat tot la Paris, cu ocazia încercării montării unei plăci comemorative, demonstrează că România primeşte lovitură după lovitură, fără a se putea apăra sau fără a fi apărată.

Biografia literară sau ştiinţifică trebuie să fie departajată de cea politică. Căci insulina descoperită de românul Paulescu este folosită şi de diabeticul român şi de cel german, rus, american sau evreu !

Nu se cunosc cazuri în care un bolnav de diabet să fi refuzat insulina pe motiv că a fost descoperită de doctorul român Nicolae Paulescu care s-a manifestat politic prin unele scrieri antievreieşti !?

În anul 1990, Nicolae Paulescu a fost numit *post mortem* membru al Academiei Române.

Iată un exemplu prin care se demonstrează că Academia Română a avut, încă din primele luni ale descătuşării de opresiunile sistemului totalitar, forţa de a face diferenţă între ştiinţă şi politică.

Poate că a sosit timpul ca să repete curajul şi în cazul lui Vintilă Horia!!

Imaginea omului de ştiinţă Nicolae Paulescu este umbrită de opiniile sale ideologice de extremă dreaptă, exprimate în numeroase scrieri - de pildă *"Spitalul, coranul, talmudul, cahalul şi francmasoneria"* - şi în articolele cu titluri provocatoare ca *"Complotul iudeo-masonic împotriva naţiunii române"* sau *"Evreii şi alcoolismul"*. Din pricina atitudinii politice a lui Paulescu, au avut loc în vara anului 2003 proteste împotriva dezvelirii unui bust al lui Paulescu la Spitalul *"Hôtel Dieu"* din Paris. Profesorul Nicolae Cajal, în acel timp preşedinte al Secţiei Medicale a Academiei Române şi preşedinte al Comunităţii Evreieşti din România, i-a luat apărarea lui Paulescu, susţinând: *"...Personal nu împărtăşesc asemenea concepţii (opiniile ideologice ale lui Paulescu, n.n.), nu am cum, şi într-un fel, pentru mine, e dramatică această situaţie. Însă din acest motiv nu am voie să neg meritele ştiinţifice reale ale lui Nicolae Paulescu, aportul său cu totul deosebit la sănătatea oamenilor şi cred că nimeni nu are un asemenea drept"*.

Numirea post-mortem a lui Nicolae Paulescu ca membru al Academiei Române a avut, probabil şi sprijinul academicianului Nicolae Cajal.

Mesajul său adresat şi românilor şi evreilor din România şi de pretutindeni *„... Însă din acest motiv nu am voie să neg meritele ştiinţifice reale ale lui Nicolae Paulescu, aportul său cu totul deosebit la sănătatea oamenilor şi cred că nimeni nu are un asemenea drept"*- poate fi aplicat şi românului Vintilă Horia, iar un alt Nicolae Cajal, literat, ar putea spune "...Personal nu împărtăşesc asemenea concepţii (opiniile ideologice ale lui Vintilă Horia n.n.), nu am cum, şi într-un fel, pentru mine, e dramatică această situaţie. Însă din acest motiv nu am voie să neg meritele literare reale ale lui Vintilă Horia, aportul său cu totul deosebit la literatura universală şi cred că nimeni nu are un asemenea drept".

Si totuşi.......Cui i-e frică de Vintilă Horia ?

Miruna Loghin (Bucureşti)

MEMORIU PENTRU VINTILĂ HORIA

→

culturi care trebuie să-şi recunoască valorile care i-au dus faima în Occident şi nu numai.

Ne adresăm Preşedintelui României, Primului-Ministru, Ministrului Culturii, Preşedintelui Uniunii Scriitorilor, Preşedintelui Academiei Române, Comisiei de Cercetare a Totalitarismului Comunist, precum şi tuturor instituţiilor de presă, cu apelul de a ni se alătura, pentru a determina instituţiile de stat competente să adopte şi să aplice oficial măsurile de repunere în drepturi a lui Vintilă Horia. Suntem încredinţaţi că declaraţiile şi atitudinile din ultimul timp, în care reprezentanţii celor mai importante instituţii ale statului s-au arătat hotărâţi să se despartă de propriul trecut comunist, vor face posibil acest act de dreptate istorică şi culturală.

SEMNEAZĂ: Marilena Rotaru, Camilian Demetrescu, Doina Cornea, Paul Goma, Alexandru Husar, Constantin Ciopraga, Monica Lovinescu, Octavian Paler, Dorin Tudoran, Dan Hăulică, Doina Jela, Claudiu Târziu jurnalist, Vartan Arachelian, Sorin Ilieşiu, Mihaela Albu conf.univ.dr., Mihaela Demetrescu artist plastic, Gheorghe Carageani prof.univ., Gabriella Bertini Carageani profesoară, George Rotaru jurnalist, Sergiu Grossu jurnalist, Emanuel Demetrescu arheolog, Camil Demetrescu profesor, Irene Finocchi profesor, Lucia Negoiţă scriitoare, Ioana Zlotescu cercetător literar hispanist, Nicolae Constantinescu prof.dr. Nicolae Drăgulănescu prof. univ.dr.ing Miron Costin medic, S.U.A., Constantin Bălăceanu Stolnici, Mihai Cantuniari scriitor, Ileana Cantuniari profesoară, Cristi Pantelimonsociolog, Liviu Stanciu directorul editurii Reîntregirea, Liviu G.Vornicu economist, Sanda Anghelescu publicist, George Ardeleanu asistent univ., Mihail Nicolae Stanca preşedintele Fundaţiei „Dosoftei”, Antonie Popescu avocat, Lidia Gheorghiu Bradley preşedinta Fundaţiei „Aspera”, Lucia Soreanu farmacistă, Mircea Duţescu prof.dr.med., Rodica Elisabeta Sturdza redactor Deutsche Welle, Mihai Miron preşedintele Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, Ruxandra Garofeanu, Cristina Hăulică conf.univ., Wladimir Paskievici fizician, Sorin Dumitrescu, Mihai Bucică, Svetlana Bucică filolog, Dinu Ianculescu actor, Ion Caramitru, Theodor Cazaban scriitor, Mihaela Pasat prof.univ., Vasile Dima medic scriitor, Doina Alexandru jurnalist, Matei Cazacu istoric, Răzvan Codrescu Adrian Papahagi, Marcel Seliste Răduţ, Flori Stănescu istoric, Dalina Butculescu economist, Codin Zamfirescu dr.med., Adrian Alui Gheorghe scriitor, Micaela Ghiţescu scriitoare, Graţiela Ştefan profesoară, Vasile Popescu inginer, Mircea Ivănoiu inginer, Doru Udrescu realizator TV, Octavian Carp profesor, Marieta Constandache dr.med., Dimitrie Constandache dr. Med., Georgeta Zuberetz funcţionară, Monica Constandache traducătoare, Mihai Neagu Basarab dr.med., Adrian Constantinescu economist, Oana Gheorghiu traducătoare, Maria Enache biolog, Călin Manoilescu arhitect Cristian Langa preot greco-catolic, Ileana Corbea realizatoare emisiuni radio, Nicolae Florescu critic literar, Gheorghe Derevencu scriitor, Ion Drescan economist, Oana Matei filolog Ileana Scipione conf.univ. dr., Sanda Popescu Duma drd.lector univ., DumitruFelician Lăzăroiu prof.dr., Ligia Popp arhitectă, Nicolae Vasile Popp inginer, Gabriela Popp critic de artă, Tudora Şandru Mehedinţi conf.univ.dr., Carmen Calistru Nichita fiziciană, Cristina Rhea scriitoare, Mircea Alexandru Mateescu prof.univ., Ana Blandiana, Romulus Rusan, Mircea Carp jurnalist, Gabriela Carp critic de artă, Mircea Stănescu istoric, Andrei Ionescu prof.univ., Teodora Stanciu realizatoare emisiuni radio, Oana-Georgiana Enăchescu doctorand filosofie, Mihai Diaconu profesor, Călin Andrei Mihăilescu profesor, Silviu B. Moldovan istoric, Victoria Balomiri ingineră, Cristian Gănescu inginer, Horea Balomiri student, Laura Balomiri lector univ., Adrian Balomiri inginer, Marina Constantinescu critic de teatru, Liviu Antonesei scriitor, Nicolae Corbeanu scriitor, Dumitra Chivulescu monteur film, Sorin Chivulescu director imagine, Vasile Spiridon critic literar, Jean Nedelea asistent univ., Mihai Ghircoiaş profesor, Bogdan Bobocea general manager Ilie Popa Preşedintele Fundaţiei Memoria, Dumitru Popescu editor Observatorul, Gabriela Cercel ingineră, Dan Romaşcanu directorul editurii „Dorul”, Laura Gabriela Calotescu cercetător, Maria Georgescu conf.dr., Alexandru Cărăuşu conf.univ.dr., Claude G. Matasă profesor, Sanda Golopentia prof. univ., Constantin Eretescu prof.univ., Ioana BogdanCataniciu cercetător ştiinţific, Gabi Schuster revista „Atheneum”, Dinu Zamfirescu, presedinte Institutulpentru Memoria Exilului Românesc, Nicolae Stroescu Stânişoară scriitor, Iancu Ioan Bidian Directorul Institutului Român din Freiburg, Alexandru Bidian scriitor, Jean Stroe medic stomatolog, Cristian Bădiliţă, Daniel Florin Predoiu student, Camelia Corban jurist, Valentin Ioan Fuscan doctorand istorie, Nestor Corneliu Popescu scriitor, Mihaela Popescu prof.univ. Ruxandra Ungureanu masterand, Nathalie Radu profesoară, Dan Zamfirescu scriitor, prof.univ., Ileana Mihăilă conf.univ., Veronica Marinescu jurnalist.

Adevărul Literar şi Artistic, 17 ianuarie 2007, p.6

Revista „Iconar”(serie nouă) apare într-un nou format şi continuă programul perioadei 1995-1997. Revista „Iconar” este supliment literar al publicaţiei „Clopotul Bucovinei” pe perioada cât se tipăreşte la Cernăuţi.
Senior editor: Arcadie Opaiţ
Preşedinte de onoare:
Alexandru Racovitză-Flondor
Redactor şef: dr. Ana Pânzaru

Adresa Redacţiei: Cernăuţi,
Piaţa Centrală nr. 9
Autorii poartă răspunderea pentru conţinutul articolelor. Punctul de vedere al redacţiei poate să nu coincidă întotdeauna cu al autorului.

ISSN 1223-9526

Imprimare
ТзОВ "Буковинський видавничий дім"
58000 м. Чернівці, вул. Прутська, 29
Tiraj: 5000 exemplare
Comanda

Difuzare gratuită
"ДЗВІН БУКОВИНИ"
Засновник: Опаіц Аркадій Сильвестрович
Адреса: УКРАЇНА, м. Чернівці 58000, Центральна площа №9.

MARILENA ROTARU ŞI IDEALUL SĂU PENTRU REABILITAREA POSTUMĂ A LUI VINTILĂ HORIA

Acribia cu care jurnalista Marilena Rotaru redeschide şi pledează pentru un "dosar" literar şi politic al anului 1960, se constituie într-un act justiţiar rar întâlnit în mass-media românească.

Marilena Rotaru este o realizatoare de programe culturale la Televiziunea Română. În 1979 îi ia primul interviu din România lui Sergiu Celibidache, interviu care n-a fost difuzat decât în ianuarie 1990. La fel, spectacolul dedicat centenarului Cellei Delavrancea, din decembrie 1987, a văzut lumina micului ecran, tot în ianuarie 1990. În 1979 şi 1984 a primit premiul Asociaţiei Cineaştilor din România pentru două documentare consacrate picturii: "Creatorul şi epoca sa:Margareta Sterian" şi "Eternă bucurie-i frumuseţea". În 1985 i se topesc în tipografia din Oradea, şpalturile romanului "La Est de Firenze", roman în care exprima cenzura din televiziunea română, şi din întreaga viaţă a românilor de atunci. Romanul avea să apară în 1995 la editura "Cartea Românească".

După decembrie 1989 începe să realizeze serialul de documentare consacrate valorilor diasporei, "Memoria exilului românesc". În peste o sută de episoade portretizează personalităţi culturale, artistice şi ştiinţifice, de notorietate mondială, de origine română: Emil Cioran, Vintilă Horia, Sergiu Celibidache, Camilian Demetrescu, Marele Rabin Alexandru Şafran, Radu Aldulescu, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Paul Goma, ş.a. Face primele interviuri cu Regele Mihai, în perioada 1991-1996, care, nefiind admise la televiziune, sunt proiectate în săli şi la mitinguri în aer liber.

După 1989 desfăşoară şi o activitate publicistică, în "România Liberă", "Cotidianul", la postul de radio "Europa Liberă", unde se exprimă, ca şi în emisiunile realizate, pentru valorile democraţiei şi, mai ales, pentru libertatea de opinie. În octombrie 1991, ca urmare a apariţiei în "Cotidianul" a articolului "Libertatea de a fi minţit" (în care atacă cenzura din singura televiziune de atunci) este concediată. Revine în TVR după câştigarea procesului. În 2000 şi în 2003 i se acordă premiul Asociaţiei Profesioniştilor de Televiziune din România pentru cel mai bun documentar de artă. Sunt premiate astfel "Întoarcerea lui Vintilă Horia" şi "Ca un copac în furtună: Sergiu Celibidache". O parte din documentarele realizate au fost prezentate şi în cadrul unor manifestări organizate la centrele culturale româneşti din străinătate (Viena, Paris, Roma, Washington), precum şi la unele întâlniri cu comunităţile româneşti din Germania şi Elveţia. În 2002 publică la editura IDEEA volumul "Întoarcerea lui Vintilă Horia". În 2004, Consiliul Naţional al Audiovizualului îi acordă Diploma de excelenţă pentru întreaga activitate.

Cea mai interesantă parte a volumului semnat de Marilena Rotaru "Întoarcerea lui Vintilă Horia" este cea prin care este demontată «cabala» pariziană căreia i-a căzut victimă Vintilă Horia după ce i s-a decernat premiul Goncourt, în 1960, pentru capodopera sa *Dumnezeu s-a născut în exil*. Un torent de acuzaţii, insulte şi mizerie umană s-a revărsat peste Vintilă Horia spre a-l diaboliza şi a-l lipsi de una dintre cele mai importante distincţii din lumea literară occidentală. A fost acuzat că a fost legionar. I s-a găsit o vină în crezul său că «România nu se va salva decât prin întoarcerea către tradiţia creştină a neamului».

Atacul asupra lui Vintilă Horia a fost provocat şi alimentat de Securitatea comunistă din România, care l-a însărcinat pe Mihail Ralea să sensibilizeze opinia publică occidentală - prin difuzarea în presa franceză a unui «dosar» - în legătură cu acest «demon fascist, nazist şi legionar». Vintilă Horia a fost acuzat că ar fi susţinut până şi înfiinţarea lagărelor de exterminare din Germania nazistă. Pe scurt, era găsit vinovat pentru Holocaust! Inteligheţia franceză de stânga a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a-l împiedica pe acest «monstru legionar» să se bucure de notorietatea şi prestigiul mondial meritate, după ce a fost laureat al premiului Goncourt. Faptele ne duc cu gândul la un atac similar care a fost îndreptat împotriva lui Mircea Eliade şi, mai recent, contra lui Nicolae C. Paulescu.

Despre Vintilă Horia îi vorbesc Marilenei Rotaru, la modul laudativ: Alexandru Paleologu, Mihai Catuniari, Pan Vizirescu, Alexandru Husar şi Constantin Bălăceanu-Stolnici.

Marilena Rotaru are marele merit că nu s-a oprit doar la interviuri cu şi despre Vintilă Horia, că n-a rămas l-a stadiul de biografie literară, ci a săpat în profunzime, inclusiv în arhivele Securităţii şi a scos la lumină dovezi irefutabile. Bunăoară, într-unul dintre documente se arată că Vintilă Horia nu a fost legionar.

Cazul Vintilă Horia este unul relevant pentru felul în care ideologia încearcă, şi deseori reuşeşte, să dicteze scara de valori în lumea creatorilor, acolo unde ar trebui să primeze valoarea şi nicidecum ideea politică.

SPRE O REABILITARE A LUI VINTILĂ HORIA

Care dintre românii din ultimele generaţii ştie că în anul 1960 premiul *Goncourt* a fost acordat lui Vintilă Horia - filosof, poet şi romancier român, născut în 1915 la Segarcea şi decedat la Madrid, în 1992 -, pentru superbul său roman "Dieu est né en exil", un jurnal apocrif al poetului Ovidiu care, exilat la Tomis, intuieşte că reînnoirea spirituală a Romei decadente va avea ca fundament valorile transmise de un profet numit Iisus din Nazaret?

Cei care eram atunci în străinătate am simţit un puternic sentiment de mândrie - un român, premiul *Goncourt!* -, curând transformat într-o puternică revoltă când am aflat că această numire a creat un imens scandal, provocat de comunişti, care n-au putut să accepte ca un anticomunist notoriu să primească acest premiu şi care, fiind atunci extrem de puternici în Franţa, au creat o cabală infamă contra lui Vintilă Horia, acuzându-l că a fost legionar, nazist, antisemit şi fascist. Campania lansată a fost atât de puternică şi de bine orchestrată încât bietul om, dezgustat, a trebuit să renunţe la primirea acestui premiu, pentru a nu pune juriul Academiei *Goncourt* într-o situaţie delicată.

Treizeci de ani mai târziu, Vintilă Horia a dezvăluit, în revista *Cuvântul Românesc* din Canada (în numărul din ianuarie 1991) detaliile acestui complot condus de autorităţile române de atunci. Pasajele cele mai importante din acest articol sunt prezentate mai jos. Le propunem ca lectură comunităţii române din Montréal, nu numai pentru a informa noile generaţii asupra metodelor folosite de conducătorii comunişti de pe vremuri contra celor care reprezentau un pericol ideologic pentru ei, dar şi pentru a propune o reabilitare a acestei victime ostracizată de toată inteligenţa din acea epocă, ostracizare încă în vigoare...

Astfel, numele lui Vintilă Horia nu apare în nici o enciclopedie cunoscută (Enciclopedia *Britannica*, *Grand Larousse Illustré*, *Bordas* sau în *Robert des noms propres*). Doar câteva menţiuni apar pe internet, de exemplu în Yahoo! Encyclopédie - Vintilă Horia.htm

Găsim că această ocultare este scandaloasă şi consider că trebuie făcut ceva pentru a reabilita numele şi opera unui autor deosebit, de care toţi Românii pot fi mândri. Independent de ce a putut la un moment dat gândi un tânăr de 25-30 de ani, într-o perioadă atât de tulbure din viaţa ţării noastre, talentul lui deosebit nu merita să fie dat uitării. Citiţi "*Dieu est né en exil*" sau "*La septième lettre. La lettre a Platon*" sau "*Journal d'un paysan du Danube*", sau încă, în spaniolă, "*Viaje hacia los cientros de la Tierra*" şi vă veţi da seama de importanta contribuţie pe care Vintilă Horia a adus-o literaturii universale.

Credem deci că a sosit momentul ca autorităţile române de azi să recunoască manevrele scandaloase montate contra lui Vintilă Horia de către autorităţile de atunci şi să participe la o operă de reabilitare pentru ca numele lui Vintilă Horia să poată acompania, aşa cum se cuvine, numele celorlalţi scriitori de renume internaţional din secolul trecut ca Cioran, Eliade şi Ionesco. Este o datorie faţă de Istorie.

Avem intenţia să preparăm un material necesar pentru a-l prezenta Academiei *Goncourt* care încă indică în palmaresul său: "*1960 - Prix attribué a Vintila Horia et non décerné a cause du passé politique de l'auteur inopinément révélé*", cu speranţa ca adevărul să fie restabilit.

Este şi datoria faţă de un om preţuit. Autorul acestui articol l-a întâlnit pe Vintilă Horia în 1948, la Buenos Aires. Aveam 18 ani şi el 33. De la început mi-am dat seama că era un om cu totul deosebit şi superior celor din jur. Trăia greu acolo, ca atâţia alţii atunci. El şi nevasta lui, Olguţa, erau prieteni ai familiei noastre şi ne vedeam regulat. Era interesat de fizica atomică, domeniul meu de studiu, şi eu eram interesat de filosofie, pe care el o studiase. Nu discutam politică decât pentru a-i plânge pe cei rămaşi în ţară. În 1959, a plecat în Franţa pentru că viaţa intelectuală din Argentina era prea redusă pentru dimensiunile lui. După eşecul cu Premiul *Goncourt*, s-a refugiat, a doua oară, în Spania. Ne-am reîntâlnit la Montréal prin anii '70 şi am reluat discuţia asupra interpretării filosofice a postulatelor mecanicii cuantice.

În 1991, trebuia să revină la Montréal, în calitate de conferenţiar de onoare al Congresului ARA (American Romanian Academy of Arts and Sciences). Cum starea sănătăţii lui se agravase, nu a putut să vină, dar mi-a trimis textul pregătit şi m-a rugat să-l citesc în numele lui. Ce amintire extraordinară, plină de emoţii!

Articol apărut în revista TRIBUNA NOASTRĂ (Montreal, Canada) nr. 41 (octombrie-noiembrie) 2003

Mircea Streinul
(Grafică de Iaroslav Oliinic, Chişinău, 1995)

AFACEREA „GONCOURT" „DUPĂ TREIZECI DE ANI"

(Extrase dintr-un articol scris de Vintilă Horia în revista *Cuvântul Românesc*, ianuarie 1991)

În noiembrie 1960, Academia *Goncourt* de la Paris a atribuit premiul ei anual romanului meu "*Dumnezeu s-a născut în exil*". Presa franceză cât și cea europeană, cu o lună înainte, luase atitudine foarte favorabilă montând un adevărat spectacol jurnalistic în jurul unui roman care nu era nici pornografic, nici de stânga, și care se bucurase de la început de o critică excelentă. În micul apartament în care locuiam [la Paris] într-un cartier "roșu" de la marginea orașului, veneau să mă viziteze în fiecare zi gazetari din toată lumea, ca și cum atmosfera creată în jurul cărții mele dădea tuturor impresia că premiul *Goncourt* din acel an mi-ar fi fost dinainte asigurat. Rezistaserăm "în cursă", așa cum se spunea, Henry Thomas, un scriitor de la *Gallimard*, și cu mine. Eram sigur că jocul nu era decât un fel abil de a face publicitate în favoarea scriitorului francez, romanul meu nefiind altceva decât un fel de capcană exotică (un Român scriind un roman în limba franceză, lucru care nu se mai întâmplase în analele premiului). Până la urmă, la al patrulea tur, eu am obținut șase voturi [din nouă]. Lucrurile se întâmplau pe data de 21 noiembrie.

În după amiaza aceleeași zile, editorul meu [*Fayard*] organiza o mare primire la sediul editurii, unde veniseră să mă intervieveze televiziunile, ziarele și posturile de radio din lumea întreagă. Către sfârșitul acelei primiri, directorul editurii mi-a prezentat pe un gazetar francez care venea în numele Ambasadei române de la Paris, să mă invite să mă fotografiez cu reprezentanții diplomatici și, bineînțeles, cu ambasadorul, pentru ca evenimentul să se înscrie astfel în cronica glorioasă a prezenței literare românești la Paris. Răspunsul meu a fost negativ și felul în care l-am trimis la plimbare pe trimisul special al Ambasadei nu a fost deloc delicat și nici măcar diplomatic. Am avut în fața ochilor, în acel moment, pe prietenii mei și pe toți intelectualii români care zăceau în închisorile comuniste, pe tot întinsul țării și cărora nu le-ar fi plăcut prezența mea pe o fotografie R.P.R.-istă.

O săptămână după aceea, Partidul Comunist Francez, de acord cu cel așa zis Român, declanșa un atac împotriva mea, de o violență puțin obișnuită, situată oarecum pe linia atacurilor staliniste din vremurile bune ale partidului. Eram declarat legionar, antisemit, fascist. Articolul apărea pe prima pagina a ziarului *L'Humanité*, însoțit de o fotografie. În aceeași zi, gardurile și pereții din *Issy-les-Moulineaux*, cartierul în care locuiam, apăreau acoperite de afișe, acea primă pagină din cotidianul partidului, care semăna cu afișele din Far-West, cu fotografia banditului, deasupra căreia figura în negru cuvântul "Wanted". Devenisem, prin decret marxist, un urmărit, un criminal de război. Mihai Ralea, trimis al Securității de la București, venise la Paris ca să conducă abila campanie împotriva unui scriitor exilat care refuza să colaboreze.

A fost epoca cea mai agitată din viața mea și cea mai încărcată de învățăminte. Luam contact cu perfidia, cu mișelia, cu lașitatea, cu minciuna, sub aspectul lor cel mai strălucit și mai nociv: intelectualitatea franceză, cât și cea occidentală, unită în cuget și în simțiri împotriva unui biet Român exilat, vinovat de toate relele secolului. Totul descinzând în linie dreaptă din gestul încăpățânat de a nu fi mers la Ambasadă, ca să mă fotografiez cu asupritorii neamului românesc. Fapt mai mult decât demonstrativ, secretarul general al Academiei *Goncourt* telefonase la Ambasadă pe ziua de 20 noiembrie [1960], ca să ia informații despre mine, informații cum nu se puteau mai favorabile, așa cum s-a spus mai târziu, din partea consilierului de presă R.P.R.-ist, care, sigur pe neclintita prezență a unei atitudini devenită tradițională (intelectualul trebuie să fie un laș) îmi garanta puritatea politică în fața unei sigure posibilități de a deveni, după decernarea premiului, un amic al Ambasadei. Nu a fost așa, calculele au dat greș, decibunăvoința de până atunci se transforma în cel mai înverșunat atac.

În ce constau acuzațiile la care s-au aliat imediat glasurile cele mai autorizate ale presei franceze și europene? În primul rând pe faptul că făcusem parte din Garda de Fier. Lucru fals, pentru că niciodată nu am aderat la vreun partid. Eram membru înainte de război, al grupării "Gândirea", revistă condusă de Nichifor Crainic, adversar al Gărzii de Fier, deci tinerețea mea militantă, ca să zic așa, s-a desfășurat sub semnul anticomunismului cel mai înverșunat, însă fără ca acest fapt sa mă fi obligat la o adeziune politică. Fusesem rechemat, apoi, din postul de atașat de presă, la Roma, în octombrie 1940, în momentul în care Garda de Fier venea la putere. Iar după căderea Gărzii de Fier, mi-am reluat cariera diplomatică la Viena, sub guvernul Antonescu, pană în toamna anului 1944, când, după armistițiu, am intrat într-un lagăr german, în timp ce legionarii formau un guvern la Viena, exact în aceeași epoca. Am rămas în lagăr, împreună cu ceilalți diplomați români din Germania, până în mai 1944, când am fost eliberați de trupele engleze ale armatei a VIII-a.

În plus afirmasem într-un articol că Heinrich Heine fusese evreu. Eu nu m-am supărat niciodată când presa spaniolă, cea italiană sau franceză spunea și spune despre mine că sunt un scriitor de origine română. În ceea ce privește un articol apărut în 1938, în care făceam elogiul lui Adolf Hitler, acesta ilustra atitudinea mea din primăvara acelui an, când timp de trei luni, am simpatizat cu național-socialismul. Mi-am dat repede seama că mă înșelasem, mi-am retras admirația și am scris, de atunci și până la sfârșitul războiului, articole în care atacam principiile unui partid și ale unei ideologii cu care un creștin nu putea fi de acord. Am scris, tot în acea epocă, articole împotriva fascismului, într-o vreme în care Mussolini își manifesta simpatia pentru Ungaria. Dacă aș fi mers la Ambasada R.P.R.-istă, bineînțeles, aș fi fost iertat și nimeni nu și-ar fi adus aminte de scurta mea perioadă nazistă. Cu toate riscurile, am preferat să rămân fidel mie însumi. Din această fidelitate, împotriva tuturor furtunilor pe care dușmanii omenirii le-au dezlănțuit împotriva mea, îmi e țesută soarta. În acest fel, mi-am transformat de la început exilul într-o căutare permanentă a adevărului, lucru pe care-l oglindesc cărțile mele din totdeauna.

Presa a continuat să se ocupe de mine, în același fel conformist și mișelesc. Un cotidian de la Paris publica într-o dimineață, o fotografie a mea în fața unui crematoriu. Dedesubt scria: "Vintilă Horia în fața unui cuptor în care în timpul războiului arunca pe evrei în flăcări". În acel timp eu mă aflam prizonier, într-un lagăr nazist. Am rămas la Paris până în preajma Crăciunului, răspunzând cu înverșunare întrebărilor presei. Făceam în medie cam douăzeci de interviuri pe zi. Când mă întorceam seara acasă, rupt de oboseală, găseam zece gazetari pe scări, așteptându-mă. Îi pofteam înăuntru, soția mea le prepara câte o ceașcă de cafea și continuam să răspund. Multe din acele răspunsuri erau falsificate, corectate, întoarse pe dos, astfel încât imaginea mea, de fascist fioros, să iasă cat mai caricaturizată și mai antipatică.

Mă apăram cum puteam împotriva acelor atacuri care porneau din aceeași vizuină blestemată, nu mai dormeam, nu mai mâncam, ajunsesem la limita tuturor puterilor. Mă consolau miile de scrisori pe care le primeam din toată Franța, scrisori în care bunii oameni de rând, cititori ai cărții mele, își cereau scuze în numele Franței pentru nedreptatea ce mi se făcea. Mi-am dat seama atunci câtă distanță se crease între sufletul onest al unui popor și acea înșelăciune în proză și în imagini care duceau încetul cu încetul Franța către dezastrul socialist în care i se zbate astăzi sufletul. Multe, într-adevăr, am învățat atunci. După ce s-a dovedit că Mihai Ralea, organizatorul campaniei împotriva mea avea un trecut fascist, atacul organizat de Ambasada R.P.R.-istă la Paris lua sfârșit, dar comuniștii nu m-au iertat niciodată.

Cartea mea a devenit imediat un fel de stindard. Succesul ei nu a încetat, după treizeci de ani, de a fi prezent într-o țară sau într-alta. Acum a apărut și acasă, așa cum era logic să se întâmple, așa cum lasă să se înțeleagă nu numai figura de rezistență a lui Ovidiu, exilatul de la Tomis, dar și întreaga mea operă literară, dirijată pe dinăuntru către o eliberare care nu e numai cea interioară. Libertatea este călăuza tuturor personajelor din cărțile mele care încearcă să modifice către cunoaștere sufletele chinuite, și fericite în același timp, ale eroilor mei, reali sau închipuiți. În același fel, sub aceeași lumină, am încercat să conduc conștiințele studenților mei către același port. O Românie eternă, zguduită de tragedii, însă modelic instalată într-un viitor uman liber și fericit, mi-a fost întotdeauna ghid privilegiat.

După treizeci de ani de la acel scandal modificator, care mi-a arătat clar către unde trebuia să-mi dirijez pașii destinului, îmi dau seama că nimic gratuit nu se întâmplă în viață și că acea suferință și acea deziluzie nu făceau decât să mă îndrepte, încă odată, către mine însumi. Către acel loc intim și ascuns, profund înrădăcinat în ființa mea, în care *eul* meu scriitoricesc a rămas întotdeauna înfipt în pământul esențial în care se născuse.

http://www.fundatiaromanamontreal.org/tribuna_noastra.htm -

"În amintirea vacanțelor de licealist trăite așa de frumos în Mănăstirea Horecei. Gh. Antonovici Cl. VIᵉ. Anul 1928-29"

George Antonovici și George Drumur

(al treilea și al patrulea de la stânga la dreapta)

Foto: A. Kain; Cernăuți